

GRENZEN AAN HET GRAAIEN

**VIJF VOORSTELLEN TEGEN EXCESSIEVE
ZELFVERRIJ KING IN HET BEDRIJFSLEVEN**

SP / september 2007 / www.sp.nl

SP

DE PRAKTIJK

Al jaren bestaat in Nederland grote verontwaardiging over de almaar stijgende inkomens van zogenoemde 'topmensen' in het bedrijfsleven. Anno 2007 kan een topman van Numico 85 miljoen aan bonussen opstrijken. Die beloning ligt bijna drieduizend maal zo hoog is als het modale jaarinkomen van zijn werknemers. Een topman van TNT met een basissalaris van 900.000 euro (30 keer modaal), krijgt een salarisstijging van 42%. Van de 58.000 andere werknemers van TNT wordt drie jaar lang 0% salarisverhoging gevraagd. Voor duizenden anderen dreigt ontslag.

De inkomensverschillen worden steeds groter, de verhoudingen tussen prestatie en beloning zijn compleet zoek. De vrijblijvende Code Tabaksblat en een informatierecht voor ondernemingsraden hebben geen einde gemaakt aan de 'exhibitionistische zelfverrijking' in het bedrijfsleven. In 1997 stegen de hoogste inkomens gemiddeld met 4%, in 1998 was dit verdubbeld naar 8%, in 2000 ging het om een stijging van 14%, in 2006 ruim 12% en de bonussen zelfs met 25%. Dit tegenover een gemiddelde loonstijging van 2% in 2006 voor de gewone mensen. Niet zelden schreeuwden deze 'topmensen' moord en brand als de werknemers enkele procenten meer vroegen. En het kabinet gaf hen nog gelijk ook.

De meeste werknemers met een gemiddeld inkomen, of net iets minder, gaan er volgend jaar niet op vooruit. Een deel van hun werkgevers blijft zichzelf echter verrijken met miljoenen die door die werknemers zijn verdiend. Dit is verwerpelijk en onwenselijk. Te veel bedrijven worden slechts gezien als economische handelswaar. Er wordt te weinig gekeken naar de sociale en maatschappelijke betekenis die ondernemingen hebben. En er wordt te veel naar de korte termijn gekeken. Vooral de doorgeschoten aandeelhoudersmacht, onnodige belastingvoordelen en het gebrek aan zeggenschap van de werknemers hebben het graaien door bestuurders mogelijk gemaakt.

Wat ook van invloed is: driekwart van de aandelen van Nederlandse beursgenoteerde bedrijven zijn in handen van buitenlandse beleggers. Die hebben geen probleem met de scheefgroei in de beloning, zij kijken naar de mogelijke waarde stijging van het aandeel op korte termijn. Een moreel appèl aan deze topmensen en aandeelhouders is dan ook volstrekt kansloos, zoals de praktijk ook bewijst. De aandeelhouders laten buitenproportionele stijgingen van salarissen van bestuurders dan ook keer op keer zonder morren passeren. Als we werkelijk iets aan het probleem willen doen – en de SP wil dat absoluut – dan moeten we dus niet kijken naar zelfregulering en symboolwetgeving, maar naar duidelijke maatregelen. De kabinetsplannen

Het kabinet schuift haar verantwoordelijkheid, in lijn met het beleid van alle voorgaande kabinetten, van zich af. Ook de ministers van Balkenende IV durven of willen hun handen er niet aan branden. Ondanks de harde woorden die tijdens de verkiezingscampagne werden gesproken, bijvoorbeeld door Wouter Bos.

De huidige regering verwijst weer eens naar een commissie, dit keer de commissie Frijs. Deze wijze heren en dames mogen in het najaar een advies uitbrengen over naleving van de, volgens de SP falende, Code Tabaksblat. Daarin staan vrijblijvende regels waaraan bedrijven zich zouden moeten houden, maar vrijwel niemand trekt zich er iets van aan. Iets waar de SP van begin af aan voor waarschuwde.

Daarnaast doet het kabinet een 'moreel appèl' op de Raden van Commissarissen om de groei van de topinkomens te beperken. Het idee van minister van Financiën Wouter Bos is dat deze Raden van Commissarissen een geheim beloningsplafond hanteren, om te komen tot een evenwichtiger beloningspakket van topbestuurders. Bos heeft inmiddels ook laten weten niets te zien in échte maatregelen, bijvoorbeeld via de belastingen. Ook ziet hij niets in meer macht voor ondernemingsraden – die zouden slechts een adviesrecht moeten krijgen over het beloningsbeleid van de topbestuurders. Vrijblijvendheid troef, dus.

DE VOORSTELLEN VAN DE SP

Volgens de SP zullen een moreel appèl, vrijblijvende gedragscodes en adviesrechten geen einde maken aan het onbeschaamde graaien door sommige bestuurders in het Nederlandse bedrijfsleven. De SP presenteert daarom vijf concrete maatregelen waarmee de topinkomens van bestuurders in grote ondernemingen worden aangepakt.

1. Prestatiebeloning in de vorm van bonussen, aandelen en opties wordt afgeschaft.

Stop met extra beloningen in de vorm van bonussen, aandelen en opties. Deze extra beloningen ontmoedigen investeringen in duurzaamheid en stabiliteit op lange termijn, omdat die ten kosten gaan van het resultaat op korte termijn. Bestuurders moeten niet worden verleid om op korte termijn de resultaten en de waarde van de aandelen te laten stijgen, ten kosten van de lange termijn belangen van het bedrijf.

2. Er komt een morele koppeling tussen de lonen van de top en de rest van de organisatie.

Bijvoorbeeld door alle lonen onder de CAO te brengen.

Geen geheime beloningen, de werknemers hebben het recht te weten wat er gebeurt met het geld dat zij voor het bedrijf verdienen. Zo kan ook worden voorkomen dat alleen de top profiteert van goede resultaten, werknemers kunnen dan onderhandelen over een morele koppeling tussen lonen aan de top en de basis. De regering moet hierover afspraken maken met werkgevers en werknemers in het najaarsoverleg.

3. De ondernemingsraad krijgt instemmingsrecht over de beloning van de top.

Geen vrijblijvend advies, maar een goedkeuring of veto. Werknemers hebben als geen ander belang bij een goed lopend bedrijf, geleid door capabele mensen. Ze zullen daarom een realistisch oog hebben voor de eisen die goede bestuurders aan hun beloning stellen, maar moeten excessen tegen kunnen houden.

4. De 30%-regeling voor buitenlandse bestuurders geldt tot 70.000 euro.

Dankzij deze regeling kunnen buitenlandse werknemers 30% van hun bruto-inkomen belastingvrij krijgen. Aan deze regeling moet een maximum worden gesteld bij een inkomen van 70.000 euro.

5. De kosten voor salarissen boven het salaris van de minister-president zijn niet meer aftrekbaar voor de vennootschapsbelasting.

Doordat bedrijven salariskosten voor de belasting mogen aftrekken van de winst, worden megasalarissen medegefinancierd door de belastingbetaler. Hoe hoger de topsalarissen, hoe minder het bedrijf hoeft te betalen aan vennootschapsbelasting. Stel daarom voor deze aftrekmogelijkheid een bovengrens in.